

Morfin

Morfin

A morfin az egyik legismertebb és legrégebben használt fájdalomcsillapító szer, amelyet az **ópium**ból nyernek ki.

Az ópiumot a **mák** (*Papaver somniferum*) éretlen termésének bemetszésével nyert tejnedv megszáritásával állítják elő. Az ópium több mint 20 különböző **alkaloidát** tartalmaz, a legismertebbek a morfin (fájdalomcsillapító), kodein (köhögéscsillapító) és a papaverin (simaizomgörcs-oldó).

Az ópium és morfin története

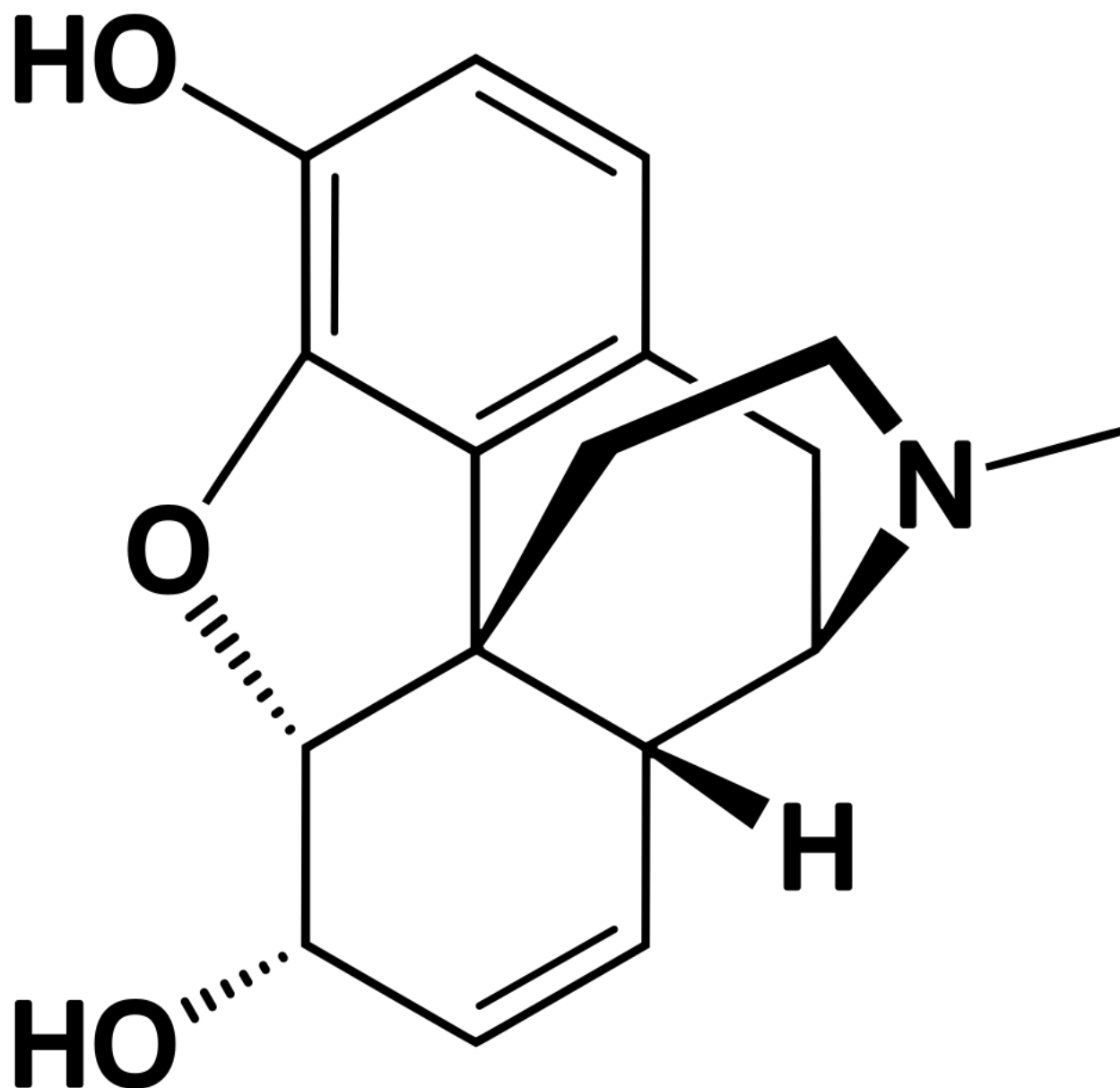
Az ópium évezredek óta jelen van az emberiség történetében: az ókori sumérok, egyiptomiak, görögök és rómaiak is ismerték és használták fájdalomcsillapításra, altatásra és vallási szertartásokban. A középkorban a szer Európába is eljutott az iszlám tudomány közvetítésével.

A brit Kelet-indiai Társaság a 18-19. században rendszeresítette az ópium Indiában történő nagyüzemi termesztését, amit aztán tömegesen csempészték Kínába, komoly társadalmi és gazdasági problémákat okozva. Ez vezetett az úgynevezett **ópiumháborúkhöz** (1839-1842 és 1856-1860), melyek során Kína megpróbálta korlátozni az ópiumkereskedelmet – sikertelenül...

Opium Smokers 1870 Artist: Pun-Lun
metmuseum.org/art/collection/search/264366

A 20. század során az ópium nyers formában történő használata visszaszorult, ugyanakkor a **kábítószer** piacon továbbra is jelen van, főként a heroin alapanyagaként.

A **morfint** 1804-ben izolálta először **Friedrich Sertürner**, egy fiatal német gyógyszerész. A vegyületet Morpheusról, az álom görög istenéről nevezte el. A morfin volt az első természetes alkaloida, amelyet sikeresen izoláltak, ezzel megnyitva az utat a modern gyógyszeretan előtt.

A morfin gyorsan elterjedt az orvosi gyakorlatban, az injekciós tű feltalálása pedig lehetővé tette gyors alkalmazását a háborús frontokon. Az amerikai polgárháborúban széles körben használták a sebesültek kezelésére. Ekkoriban jelent meg az ún. „katonai betegség” vagy „morfinizmus”, az első dokumentált gyógyszerfüggőségi krízis, ami egyben rávilágított az opioidok veszélyeire.

Kabay János 1925-ben dolgozta ki azt a forradalmi eljárást, amely lehetővé tette, hogy a morfint ne az éretlen mákgubóból, hanem a betakarítás után visszamaradt száraz mákszalmából nyerjék ki. Kabay módszerének köszönhetően Magyarország – a Tiszavasvári Alkaloida gyár – sokáig kiemelkedő morfin-exportőr volt. (Jelenleg Ausztrália az első a morfingyártásban.)

A 20. század folyamán újabb opioid származékokat fejlesztettek ki (pl. fentanil), de a morfin továbbra is megmaradt az orvosi fájdalomcsillapítás egyik alapköveként, különösen daganatos és végstádiumban lévő betegek esetében. Alkalmazása mindig szigorú ellenőrzést és felelősségteljes

használatot igényel, mivel nagy a függőség kialakulásának kockázata.

A morfin használata

A terápiás gyakorlatban tabletta, injekció, tapasz vagy intravénás infúzió formájában alkalmazzák. Utcai szerként is lenyelhető, de orron keresztül felszippantva, vagy injekcióban alkalmazva gyakoribb, mivel így gyorsabb és intenzívebb a hatása. Lebontása a májban történik, a keletkező inaktív metabolitok a vesén keresztül távoznak. A hatás időtartama: 4-6 óra.

A morfin a „**referencia-opioid**”, a többi származék hatásait hozzá viszonyítják. Minden, ami az opioidokról szóló részben szerepel, a morfinra is vonatkozik.

[Opioidok](#)